

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Pavly Svobodové

„Právo na obhajobu v trestním řízení“

Rigorózní práce o rozsahu 110 stran textu se komplexně zaobírá jedním ze základních stavebních kamenů práva na spravedlivý trestní proces, právem na obhajobu. Autorka správně pojala právo na obhajobu nejen jako rozbor jednotlivých ustanovení trestního řádu, který je základním procesněprávním předpisem v trestním právu, ale v celé jeho šíři zahrnující ústavněprávní aspekty a evropské a mezinárodní souvislosti tohoto práva.

Předložená rigorózní práce je přehledně a logicky členěna celkem do šesti kapitol, kterým předchází úvod a po nichž následuje závěr. Za závěrem nalezneme anglické resumé, seznam použitých pramenů, český abstrakt a klíčová slova, a anglicky psaný abstrakt a anglicky psaná klíčová slova.

Jednotlivé kapitoly rigorózní práce jsou svým rozsahem a kvalitou zpracování srovnatelné. Práce tak působí velmi uceleným dojmem. Schopnost systematické práce s prameny (zejména právními předpisy a základními díly české nauky o trestním právu procesním a o problematice práva na obhajobu) se přitom projevuje prakticky v celém textu, v němž autorka zpravidla postupuje od obecného ke konkrétnímu, přičemž při zpracování užívá adekvátní metody práce. Na práci celkově oceňuji práce její přehlednost, ucelenost. Autorka ukázala, že je schopná stručně a jasně reprodukovat v doktríně dostupné závěry, a to prakticky v celé šíři tématu práva na obhajobu v trestním řízení, což v zásadě odpovídá cílům, které si autorka při zpracovávání rigorózní práce zvolila. Autorka při zpracování rigorózní práce dodržovala základní zásady akademického psaní.

Po stručném úvodu, v němž rigorozantka vymezuje téma práce, včetně jeho důležitosti, cílů práce a její strukturu, následuje kapitola první, obsahující poměrně podrobný historický exkurz práva na obhajobu na našem území od roku 1873, tj. od tzv. Glaserova trestního řádu.

Kapitola druhá obsahuje ucelený popis mezinárodní a vnitrostátní právní úpravy práva na obhajobu. Do mezinárodní právní úpravy řadí autorka správně právní úpravy v rámci Rady Evropy a v rámci Evropské unie. Vyzdvihl bych část textu věnující se ústavněprávním aspektům práva na obhajobu, kde autorka užívá nejen trestněprávní, ale i ústavněprávní literaturu a pracuje adekvátním způsobem s judikaturou českého Ústavního soudu.

Jádrem práce jsou kapitoly třetí a čtvrtá, které se podrobně věnují osobám obviněného a obhájce. Autorku lze pochválit za její pečlivost s jakou postupně rozebírá jednotlivé otázky

v rámci institutu práva na obhajobu. Závěry autorky jsou zpravidla v souladu s většinovými názory již vyslovenými v literatuře. Pochvalu autorka zaslouží například za to, jakým způsobem (ve vzájemné provázanosti) pojímá formální a materiální složku práva na obhajobu. V práci je krátce pojednáno i o formální a materiální obhajobě ve vztahu k právnické osobě.

Velmi krátká je kapitola pátá, která pojednává o osobě opatrovníka a o osobách s tzv. samostatnými obhajovacími právy. U pojednání o opatrovníkovi mi chybí rozbor postavení této osoby ve vztahu k právnické osobě v případě, že se trestní řízení vede právě proti právnické osobě (drobná zmínka o této problematice je pouze na str. 75 rigorózní práce).

Kapitola šestá pak obsahuje některé návrhy *de lege ferenda*, a to mimo jiné ve vztahu k východiskům a principům, na kterých by mohl být postaven budoucí trestní řád, což však vzhledem k současnému stavu rekodifikace trestního práva procesního nelze s jistotou předvídat.

Sympatické je, že autorka se v několika málo případech alespoň pokouší o určité mezinárodní srovnání (srovnání se zahraniční právní úpravou), což je jistě pozitivní. Podrobnější srovnání však chybí. Činí tak způsobem zcela adekvátním a srovnání volí vhodně, tj. u otázek vhodných pro uvedení cizí právní úpravy, například z důvodu formulace úvah *de lege ferenda*. Pro čtenáře by však bylo ještě více přínosné, kdyby informace o cizí právní opravě byly podrobnější (například na str. 104 bych přivítal alespoň stručné uvedení některého z důvodů, který podle německého trestního řádu připouští ustanovení dalšího obhájce vedle obhájce již ustanoveného).

Autorka pracuje s adekvátním množstvím tuzemských pramenů, ačkoli některé významné (jak z minulosti, tak ze současnosti) opominula. Ze zahraniční literatury použila pouze dvě zahraniční díla (vyjma publikace slovenské). Z hlediska použitých pramenů je drobným nedostatkem, že rigorozantka nepracovala s nejnovějšími vydáními některých učebnic trestního práva procesního.

Předložená rigorózní práce bohužel trpí i některými formálními vadami, což drobně kazí celkový dojem práce. Například judikát citovaný na str. 27 v poznámce pod čarou č. 48 není uveden tak, aby jej bylo možné bez problémů dohledat, neboť neobsahuje datum a ani kompletní spisovou značku. Autorka rovněž nedodržuje pravidlo, podle kterého se u internetových odkazů uvádí i datum, kdy byl dokument na určité internetové adrese dostupný. Ačkoli jde o chyby zcela drobné, místy není precizně dodržována základní zásada

ohledně formální úpravy citací pramenů, a sice jednotnost citací (někdy chybí dvojtečka za jmény autorů publikace, někdy je před „číslem judikátu“ uvedena zkratka „sp. zn.“, někdy nikoliv, a jiné drobné nedostatky). V textu se nachází ojedinělé překlepy a neobratné jazykové formulace. Pravopisnou chybou, která se v rigorózní práci opakuje mnohokrát (pokaždé při psaní datumu čísla, kromě datumu uvedeného na titulní straně), je absence mezer mezi číselným označením dnu, měsíce a roku. Jinak je práce vcelku na slušné formální úrovni.

Za největší (obsahový) nedostatek předložené rigorózní práce však považuji absenci obsáhlejších vyjádření vlastních názorů k jednotlivým otázkám, a to jak praktickým, tak teoretickým.

I přes výše uvedené výtky lze konstatovat, že práce je vcelku kvalitním zpracováním zvoleného tématu. Předložená rigorózní práce je tak způsobilým podkladem k úspěšné ústní obhajobě.

Při obhajobě by se rigorozantka mohla vyjádřit k otázce nutnosti respektování pokynů klienta ze strany obhájce.

V Praze dne 20. září 2017

JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.